

Motion till riksdagen

1989/90:Sf57

av Lars Werner m.fl. (vpk)

med anledning av prop. 1989/90:105 om samordnat flyktingmottagande och nytt system för ersättning till kommunerna, m.m.

När riksdagen fattade beslut om det kommunala flyktingmottagandet gjordes det i förhoppningen om att det nya mottagningsystemet skulle bli ett effektivt och smidigt sätt att snabbt och harmoniskt slussa in flyktingarna i det svenska samhället. Systemet som sådant tenderar nu till att bli ett hinder för förverkligandet av den av riksdagen fastställda målsättningen för flyktingpolitiken.

Det är stor risk att flyktingmottagandet och invandrarverkets organisation kan kollapsa när som helst. Enbart förhållandet att det i dag finns ca 7 000 personer som har beviljats asyl men fortfarande finns på förläggningarna i en högkonjunktur med dokumenterad brist på arbetskraft är bevis nog för systemets misslyckande. Vpk anser att det allra viktigaste i dag är att göra allt för att vistelsetiden på förläggningar skall bli kort och flyktingarna snabbt komma ut i olika kommuner och i arbete. Det är en förutsättning för förverkligandet av en human och generös flyktingpolitik.

Vpk har lagt en rad förslag när det gäller att lösa den akuta bostadssituationen. Vpk har föreslagit kraftfulla satsningar på tillfälliga genomgångsbostäder för alla som är i omedelbart behov av en bostad. Bostadsökande som erhåller tillfällighetsbostad skall behålla sin plats i den ordinarie bostadskön. Detta för att garantera att boendeformen inte blir permanent. Vpk har också föreslagit att bidrag skall kunna utgå för ombyggnadskostnader till dem som har stora bostäder som skulle kunna delas av till flera. Dessutom har vi föreslagit särskilda informationsinsatser till allmänheten om behovet av uthyrningsrum/lägenheter för flyktingar. Tyvärr har behandlingen av våra förslag förhalats i bostadsutskottet. En ytterligare möjlighet är att kommunerna får ersättning för extrakostnader som uppstår vid påskyndning av planarbetet.

Vpk anser att bostadsbyggandet tillsammans med en flexibel flyktinghandläggning i kommunerna är av avgörande betydelse. Regeringen har nu lagt en rad förslag för att kommunerna själva skall kunna komma på lösningar som passar i just deras kommun. Det är bra.

Individuella introduktionsplaner

Regeringens tankar om introduktionsplaner baserade på de enskilda flyktingarnas förutsättningar är något positivt. Vpk anser att de individuella introduktionsplanerna *skall* utarbetas i samråd med flyktingen. Det kan vara

ett sätt att smidigare och humanare slussa in flyktingarna i det svenska samhället. Vpk vill inte här ta ställning till att socialbidragen ersätts med en introduktionsersättning utan tar ställning till denna fråga när regeringen återkommer med ett konkret förslag.

Mot. 1989/90
Sf57

Schablonersättning för varje mottagen flykting

Regeringen föreslår att en schablonersättning skall ersätta de olika bidrag som i dag utgår till kommunerna för deras flyktingmottagande. Detta schablonbidrag har utan tvekan sina positiva sidor. Det är naturligtvis positivt att schablonbidraget stimulerar kommunerna till aktivare insatser för att föra ut flyktingarna i arbetslivet eller vidareutbildning. Men det finns också vissa risker med det föreslagna systemet som måste belysas.

För det första anser vpk att kommunerna måste garanteras extra ersättning för flyktingar som erfarenhetsmässigt behöver en längre tid på sig för att anpassa sig till en ny tillvaro i Sverige. Tortyroffer och andra med psykiska eller psykosomatiska störningar som behöver psykiatrisk behandling samt analfabeter måste kommunerna få en speciell ersättning för, annars finns det risk för att kommunerna drar sig för att ta emot flyktingar med dessa problem. De kan bli en restgrupp som får svårt att komma från förläggningarna. Vidare anser vpk att ersättningen för sfi också i fortsättningen skall ligga utanför schablonbidraget. Risken är annars stor att kommunerna frestas till att försumma svenskundervisningen i en trängd situation, där exempelvis arbetslösheten bland flyktingarna är stor och deras bidragsbehov blir stort.

Vidare anser vpk att schablonbidraget och dess storlek kan fungera som en stimulans för kommunerna bara under förutsättning att det finns ett bra arbetsmarknadsläge. I en lågkonjunktur däremot med ökade sysselsättnings svårigheter kan schablonbidraget fungera som ett hinder och försämra kommunernas benägenhet att ta emot flyktingar. Därför anser vi att schablonbidraget måste omprövas varje år i förhandlingar med Kommunförbundet, inte bara med hänsyn till inflationstakten utan framför allt med hänsyn till arbetsmarknadsläget.

Lån till hemutrustning

Regeringen föreslår lån till hemutrustning som skall erbjudas alla flyktingar som tas emot i kommunerna. Vpk anser att samma lånemöjligheter bör ges också exempelvis till de svenska ungdomarna, annars är risken stor att onödiga motsättningar uppstår genom att folk uppfattar lån till hemutrustning för flyktingar som en orättvis särbehandling.

Personer för vilka kommunerna skall få ersättning

Vpk instämmer i stort i regeringens förslag till personkategorier som kommunerna skall få ersättning för men föreslår att kommunerna dessutom skall få ersättning för alla som erhållit uppehållstillstånd och vistas i en kommun. Vpk anser dessutom att schablonbidrag skall utgå för anhörig till en flykting om den anhörige ansökt om uppehållstillstånd inom fem år från det att flyktingen tagits emot i en kommun.

Utvidgning av lagen om bistånd åt asylsökande m.fl.

Mot. 1989/90
Sf57

Regeringen föreslår att asylsökande som beviljats uppehållstillstånd men vistas på förläggning eller tillfälligt i en kommun i avvaktan på placering skall få asylbidrag. Vpk menar att alla flyktingar, som vistas i kommun (dvs. inte bor på förläggning), tillfälligt eller permanent och har beviljats asyl, skall vara berättigade till bistånd enligt socialtjänstlagen. Vi anser att alla flyktingar som bor ute i en kommun har samma ekonomiska behov. Dessutom menar vi att det skall vara möjligt för en flykting som har beviljats uppehållstillstånd att på egen hand söka sig arbete och bostad.

Vpk avslår därför regeringens förslag till Lag om ändring i lagen (1988:153) om bistånd åt asylsökande m.fl. vad avser den föreslagna 3 a § punkt 2.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att de individuella introduktionsplanerna skall göras i samråd med flyktingen,
2. att riksdagen beslutar att ersättningen för sfi skall ligga utanför schablonbidraget,
3. att riksdagen beslutar att kommunerna skall få extra ersättning för flyktingar som behöver extra lång tid för sin anpassning till det svenska samhället i enlighet med vad som sägs i motionen,
4. att riksdagen hos regeringen begär förslag till bosättningslån i enlighet med vad som sägs i motionen,
5. att riksdagen beslutar att schablonersättning skall utgå för en anhörig till en flykting, om den anhörige har ansökt om uppehållstillstånd inom fem år från det att flyktingen har tagits emot i en kommun,
6. att riksdagen avslår regeringens förslag till Lag om ändring i lagen (1988:153) om bistånd till asylsökande m.fl. vad avser 3 a § punkt 2.

Stockholm den 15 mars 1990

Lars Werner (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Bo Hammar (vpk)

Ylva Johansson (vpk)

Alexander Chrisopoulos (vpk)

Lars-Ove Hagberg (vpk)

Margó Ingvardsson (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)